

Formarea pedagogică a universitarilor.

Conferință națională

Ediția I

Timișoara, 6-7 decembrie 2024

Conferința națională „Formarea pedagogică a universitarilor” a fost dedicată formării și dezvoltării pedagogice a cadrelor didactice universitare, având în vedere noile cerințe legislative care obligă universitățile din România să implementeze programe de formare pedagogică inițială de 30 ECTS pentru cadrele didactice universitare.

Scopul principal al conferinței a constat în facilitarea schimbului de idei și identificarea de soluții inovatoare și eficiente pentru formarea pedagogică a cadrelor didactice universitare, cu accent pe pedagogia centrată pe student, utilizarea tehnologiei în educație și importanța colaborărilor naționale și internaționale.

Prima ediția a conferinței s-a desfășurat în Universitatea de Vest din Timișoara (UVT) și a fost organizată de către Centrul de Dezvoltare Academică și Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD), sub egida Asociației Române pentru Cercetare în Educație (ARCE). Pe parcursul celor două zile, conferința a cuprins 6 keynote speech-uri, 2 paneluri și 3 ateliere participative, reunind aproximativ 80 de experți în educație, cercetători, factori de decizie politică, reprezentanți ai alianțelor universitare europene și formatori din România. Evenimentul a fost un prilej important pentru analizarea resurselor și identificarea bunelor practici necesare pentru sprijinirea formării inițiale a cadrelor didactice universitare.

Conferința CDA 2024 s-a axat pe două teme majore, dezvoltate în cadrul keynote-urilor, panelurilor și atelierelor participative: (1) contextul actual al formării pedagogice a cadrelor didactice universitare și (2) colaborarea interuniversitară și alianțele europene. Subtemele și aspectele transversale abordate pe parcursul tuturor activităților conferinței au inclus paradigma predării și învățării bazate pe evidențe empirice (eng. evidence-based teaching and learning), maparea bunelor practici din universitățile de top din România și din cadrul alianțelor europene din care acestea fac parte, utilizarea instrumentelor digitale pentru sprijinirea procesului de predare și învățare, rolul tehnologiei în dezvoltarea unei pedagogii inovatoare, crearea unui inventar de resurse educaționale deschise și elaborarea de programe comune destinate îmbunătățirii formării pedagogice.

Principalele rezultate și concluzii ale evenimentului, pentru fiecare secțiune, sunt evidențiate mai jos.

Ziua 1 - 6 decembrie 2024

Keynote Speech: Paradigma evidence-based și centrarea pe student în formarea cadrelor didactice universitare, bune practici internaționale și în Universitatea de Vest din Timișoara

Speaker: Prof. univ. dr. habil Marian D. ILIE (UVT)

Prezentarea a abordat paradigma bazată pe dovezi și centrarea pe student în formarea cadrelor didactice universitare, evidențind bunele practici internaționale și aplicarea acestora la Universitatea de Vest din Timișoara. S-a discutat evoluția istorică a formării pedagogice a cadrelor universitare, inițiată în SUA și extinsă în Europa, precum și diverse metode precum feedbackul structurat, mentoratul și programele hibride. Accentul a fost pus pe transformarea predării dintr-o abordare centrată pe conținut într-una centrată pe student, cu impact semnificativ asupra profesorilor, instituțiilor și studenților. De asemenea, au fost prezentate rezultate empirice și exemple de bune practici implementate la UVT, cum ar fi programele de formare postuniversitară, granturile didactice și evaluarea cadrelor didactice de către studenți.

Keynote Speech: Bune practici de formare pedagogică a universitarilor în Universitatea din București

Speaker: Prof. univ. dr. habil. Lucian CIOLAN (UB)

Prezentarea a examinat starea actuală a formării pedagogice a universitarilor în România, reflectând asupra progreselor și intențiilor viitoare. S-a evidențiat introducerea formării psihopedagogice obligatorii prin Legea 199/2023, precum și activitățile existente la Universitatea din București, cum ar fi programul UniBuc Peer Learning și laboratoarele de pedagogii inovative. Accentul a fost pus pe utilizarea pedagogiilor inovative pentru transformarea proceselor de învățare, incluzând abordări precum învățarea mixtă, gamificarea și învățarea prin date deschise. De asemenea, s-a discutat despre importanța educației bazate pe evidențe și despre necesitatea de a proiecta oportunități de învățare care să faciliteze procese autentice și eficiente. Prezentarea a oferit exemple concrete și resurse pentru integrarea pedagogiilor inovative în mediul academic.

Keynote Speech: Bune practici de formare pedagogică a universitarilor în Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Speaker: Prof. univ. dr. habil. Adrian OPRE (UBB)

Prezentarea a detaliat structurile și practicile psihopedagogice universitare dezvoltate la Universitatea Babeș-Bolyai (UBB), incluzând activitățile Centrului pentru Inovare în Predare-Învățare (CIPI) și ale Consiliului Didactic (CD). Au fost prezentate realizări precum înființarea CIPI în 2012 și a CD în 2019, derularea unor proiecte majore de cercetare și formare, precum și sesiuni formative, atât naționale, cât și internaționale, destinate cadrelor didactice și doctoranzilor. Strategia pentru perioada 2024-2029 a inclus inițiative interne pentru optimizarea activităților formative, colaborări naționale pentru standardizarea programelor psihopedagogice și extinderea legăturilor internaționale prin conferințe și parteneriate. Accentul a fost pus pe inovarea procesului educațional și sprijinirea dezvoltării profesionale.

Panel: Formarea pedagogică inițială și continuă a cadrelor didactice universitare **Moderator:** Conf. univ. dr. Mariana CRAȘOVAN (UVT)

Raportor: Asist. de cercetare drd. Velibor MLADENOVICI (UVT)

Paneliști: Prof. univ. dr. habil Marian D. ILIE (UVT), Prof. univ. dr. habil Lucian CIOLAN (UB), Prof. univ. dr. habil Romiță IUCU (UB), Prof. univ. dr. habil Ciprian CEOBANU (UAIC), Prof. univ. dr. habil Adrian OPRE (UBB) și Prof. Robert BEREZOVSKI, Ministerul Educației.

În cadrul acestui panel discuțiile au avut loc în jurul următoarelor 5 **întrebări de reflecție:**

- Care ar putea fi misiunea sau scopul major al formării pedagogice inițiale a universitarilor?
- Care sunt cele mai valoroase bune practici în universitățile pe care le reprezentați și ar putea fi integrate într-un program de formare pedagogică inițială a universitarilor?
- Sunt universitățile din România pregătite pentru a desfășura programe de formare pedagogică inițială a cadrelor didactice universitare?
- Pot universitățile să dezvolte o cultură a formării pedagogice continue în rândul cadrelor didactice universitare, mai ales în contextul presiunii exercitate de raportarea cercetării?
- Cum aducem pedagogia mai aproape de colegii din universități?

În cadrul panelului au fost explorate contextul și soluțiile pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice universitare (CDU). S-a evidențiat transformarea profilului celor care învață și necesitatea unor metodologii pedagogice coerente, flexibile și adaptate nevoilor actuale. Discuțiile au abordat provocările legate de recrutarea tinerilor în învățământul superior și rolul formării în destructurarea credințelor tradiționale, precum și în dezvoltarea competențelor esențiale pentru crearea unor experiențe de învățare autentice.

Au fost propuse metodologii de tip „inquiry learning”, susținute de tehnologie și adaptate pentru studenți vulnerabili, alături de scenarii pedagogice bazate pe evidențe empirice. Viitorul formării a fost analizat în contextul alianțelor europene, cu un accent deosebit pe microcredite, programe flexibile și pedagogii inovative, oferind astfel oportunități semnificative pentru reprofilarea carierei academice. Paneliștii au subliniat importanța colaborării academice, a cercetării-acțiune și a dezvoltării unei rețele tematice care să sprijine inițiativele pedagogice și să contribuie la informarea politicilor educaționale.

Ateliere participative

Atelier 1. Strategii pentru dezvoltarea academică a cadrelor didactice universitare

Moderator: Conf. univ. dr. Mariana CRAȘOVAN (UVT)

Raportor: Drd. Radu BALAN (UVT)

Întrebări propuse pentru discuție:

- Care sunt principalele nevoi de formare pedagogică identificate în mediul universitar?
- Cum răspund universitățile la nevoile identificate?
- Cum putem adapta strategii internaționale la contextul național?
- Ce metode pot fi utilizate pentru a încuraja participarea activă a cadrelor didactice în programele de formare continuă?

În cadrul atelierului, participanții au discutat principalele provocări și soluții legate de formarea pedagogică a cadrelor didactice universitare. S-a evidențiat lipsa unor analize de nevoi relevante și a unei conexiuni autentice între profesori și studenți, într-un context adesea marcat de birocrație și formalizare excesivă. Totodată, s-a observat că strategiile internaționale sunt frecvent implementate fără o adaptare adecvată la realitățile locale, ceea ce a condus la rezultate sub așteptări.

Universitățile s-au confruntat cu constrângeri impuse de standardele rigide, care au limitat autonomia instituțiilor și au îngreunat implementarea unor soluții inovative. Volumul considerabil de sarcini administrative a fost perceput ca o barieră majoră în identificarea și înțelegerea nevoilor reale ale studenților. De asemenea, participarea scăzută la programele de formare continuă în rândul universitarilor a fost asociată atât cu o lipsă de conștientizare a beneficiilor acestor inițiative, cât și cu o rezistență semnificativă la schimbare.

Printre soluțiile propuse s-au numărat dezvoltarea unor programe de formare bazate pe modele adaptate specificului local, colectarea de feedback calitativ din partea studenților și promovarea unei autonomii sporite pentru universități. De asemenea, a fost subliniată importanța umanizării procesului educațional, prin accentuarea relației profesor-student și orientarea educației către formarea de cetățeni morali, cu simț civic, autonomi și responsabili, nu doar de profesioniști competenți.

Concluziile au indicat nevoia unei culturi academice mai flexibile, centrate pe inovație, apartenență și valorificarea implicării cadrelor didactice universitare în schimbarea pozitivă a sistemului educațional. Conștientizarea acestor provocări a fost considerată un prim pas esențial spre progres. Mai mult, participanții la acest panel au subliniat necesitatea ca politicile educaționale să fie mai flexibile și să ofere cadrul necesar pentru experimentare și inovare pedagogică.

Atelier 2. Tehnologie și pedagogie – Instrumente digitale pentru formarea cadrelor didactice

Moderator: Conf. univ. dr. Gabriela GROSSECK (UVT)

Raportor: Asist. de cercetare drd. Daniela Georgiana VOINESCU (UVT)

Întrebări propuse pentru discuție:

- Cum și ce tehnologie ați integra într-un program de formare pedagogică inițială a universitarilor? Dar în inițiative de formare pedagogică continuă?
- Cum poate tehnologia să sprijine pedagogia centrată pe student?
- Cum poate fi adaptată utilizarea instrumentelor digitale pentru diferite discipline academice?
- Ce provocări întâmpină cadrele didactice universitare în integrarea tehnologiei în procesul de predare și cum pot fi acestea depășite?

Discuția a evidențiat modalități prin care tehnologia poate fi integrată eficient în programele de formare psihopedagogică inițială și continuă pentru cadrele didactice universitare (CDU), evidențiind oportunitățile pe care aceasta le oferă, dar și provocările asociate. Printre temele abordate s-au numărat: utilizarea tehnologiilor în formarea inițială a universitarilor, dezvoltarea continuă a competențelor digitale ale cadrelor didactice, selecția instrumentelor digitale care

susțin pedagogia centrată pe student, precum și analiza principalelor dificultăți și identificarea unor soluții practice pentru depășirea acestora.

În primul rând, s-a propus utilizarea extinsă a platformelor de tip Moodle pentru a dezvolta atât programe de formare sincrone, cât și asincrone, accesibile la nivel național. Această abordare ar permite eficientizarea resurselor și ar contribui la asigurarea sustenabilității programelor. Totuși, acreditarea unor astfel de programe de formare inițială care să fie recunoscute oficial de către ARACIS continuă să reprezinte o provocare semnificativă.

În ceea ce privește formarea inițială, s-a subliniat necesitatea alinierii la cele șase domenii de competențe digitale stabilite prin [Ordinul 4150 din 29 iunie 2022](#), care sunt în concordanță cu [Cadrul european pentru competența digitală a profesorilor \(DigCompEdu\)](#). S-a constatat că actuala disciplină „Instruire asistată de calculator” (IAC) din programa DPPD este insuficientă, fiind necesară o restructurare care să includă toate cele șase competențe stabilite de DigCompEdu: implicare profesională, utilizarea resurselor digitale, predare și învățare, evaluare, capacitatea cursanților și facilitarea dobândirii competenței digitale de către cursanți. Această restructurare ar asigura o pregătire mai cuprinzătoare și adaptată cerințelor actuale din învățământul superior.

În ceea ce privește cadrele didactice universitare, indiferent de nivelul lor de experiență în predare, un aspect important evidențiat a fost diversitatea nivelurilor competențelor digitale pe care acestea le dețin. S-a subliniat faptul că atât programele de formare inițială, cât și cele de formare continuă trebuie să pornească de la o înțelegere clară a nivelului actual al competențelor digitale ale CDU. Pentru a atinge acest obiectiv, s-a discutat despre necesitatea realizării unei analize detaliate de nevoi, care să permită identificarea nivelului real al competențelor, dar și a lacunelor existente. Doar pe baza unei astfel de analize de nevoi pot fi concepute și implementate soluții tehnologice și pedagogice relevante, care să răspundă eficient provocărilor și să sprijine dezvoltarea profesională a cadrelor didactice universitare.

Toți participanții la acest atelier au subliniat rolul important pe care îl are/îl poate avea tehnologia în crearea unor medii virtuale de învățare care să stimuleze autonomia și colaborarea studenților. S-a subliniat că studenții ar trebui să aibă libertatea de a alege între spații de învățare sincronă și asincronă, iar finalitatea procesului educațional trebuie să primeze în fața utilizării unor instrumente tehnologice populare. De exemplu, utilizarea hărților conceptuale colaborative a fost menționată ca având potențialul de a ilustra capacitatea noilor tehnologii în susținerea evaluării participative și în creșterea responsabilității studenților față de propriul proces de învățare. De asemenea, platforme precum Google Workspace (pentru colaborare în timp real), Padlet (pentru brainstorming vizual) sau aplicații gamificate precum Kahoot și Mentimeter (pentru evaluări interactive) au fost identificate ca soluții eficiente pentru stimularea autonomiei și angajamentului studenților. Această abordare poate contribui semnificativ la dezvoltarea unor medii de învățare mai dinamice, colaborative și orientate către rezultate concrete și măsurabile.

Fricile și incertitudinea asociate cu schimbările rapide reprezintă bariere în adoptarea tehnologiei de către CDU. Printre soluțiile propuse pentru abordarea acestor provocări se

numără crearea de comunități de învățare, programe de peer learning și schimburi de bune practici. În plus, instituțiile trebuie să sprijine activ CDU prin reglementări clare, programe de formare continuă adaptate nevoilor actuale și un cadru instituțional solid care să faciliteze adoptarea tehnologiei. De asemenea, colaborarea strânsă dintre CDU și studenți, combinată cu utilizarea metodelor de recunoaștere și analiză bazate pe inteligență artificială, poate juca un rol important în depășirea obstacolelor și în optimizarea procesului educațional. Aceste măsuri pot duce la creșterea încrederii în utilizarea tehnologiei și la crearea unui mediu propice inovării educaționale.

Atelier 3. Colaborarea interuniversitară pentru dezvoltarea resurselor educaționale

Moderator: Prof. univ. dr. habil Ciprian CEOBANU (UAIC)

Raportor: Asist. univ. drd. Alexandru CARȚIȘ (UB)

Întrebări propuse pentru discuție:

- *Ce rol ar putea juca parteneriatele interuniversitare în organizarea și implementarea unui program de formare pedagogică inițială a universitarilor? Dar pentru formarea pedagogică continuă?*
- *Cum pot fi utilizate resursele educaționale deschise pentru a îmbunătăți colaborarea între universități în contextul formării pedagogice a universitarilor?*
- *Ce strategii am putea adopta pentru crearea de programe comune de formare pedagogică interuniversitare?*

Acest atelier s-a concentrat pe trei teme principale: colaborarea interuniversitară, utilizarea resurselor educaționale deschise și dezvoltarea de programe comune. Printre problemele identificate s-au numărat rigiditatea legislativă, lipsa de consultare a universităților în procesul decizional, absența unor standarde clare de acreditare și o adaptare insuficientă la nevoile emergente, cum ar fi integrarea inteligenței artificiale în educație și gestionarea eficientă a resurselor limitate. Toate aceste aspecte subliniază necesitatea unor abordări mai flexibile și orientate spre inovație în colaborarea academică atât intra, cât și interuniversitar.

Ca soluții, s-a propus dezvoltarea unor programe pilot interuniversitare care să faciliteze colaborarea și inovarea, precum și crearea unor biblioteci de resurse educaționale comune, accesibile tuturor partenerilor implicați, respectiv întregii comunități academice din România. De asemenea, s-a subliniat necesitatea sporirii autonomiei universităților în designul programelor de formare (ideea de microcredentials), pentru a răspunde mai eficient nevoilor specifice ale instituțiilor și ale studenților.

Alte recomandări au inclus reconfigurarea formării inițiale a cadrelor didactice, stabilirea unor criterii mai stricte de selecție pentru cursanți și actualizarea programelor existente pentru a include competențe moderne, precum utilizarea tehnologiilor emergente și adaptabilitatea la contextul actual al educației. În plus, s-a accentuat importanța unor centre de învățare care să fie bine dotate pentru a putea sprijini cu adevărat procesul de formare. Nu în ultimul rând, s-a adus în discuție și nevoia de consultare activă a universităților și a specialiștilor în domeniul Științe ale Educației de către factorii de decizie politică pentru a asigura o aliniere mai bună la nevoile și provocările din sistemul universitar.

Ziua 2 - 7 decembrie 2024

Keynote Speech: Unde suntem și încotro ne îndreptăm? Universitățile fără ziduri și know-how-ul Alianțelor Europene și formarea pedagogică a cadrelor didactice universitare

Speaker: *Prof. univ. dr. habil Romiță IUCU, Președintele Consiliului de Orientare și Analiză Strategică (COAS) al UB*

Prezentarea profesorului Romiță Iucu din cadrul conferinței CDA 2024 a subliniat importanța alianțelor universitare europene ca factori de schimbare și inovație în educația superioară. Aceste alianțe oferă cadre pentru promovarea multilingvismului, mobilității diversificate, superdiversității și inovației pedagogice, inclusiv prin crearea de ecosisteme de învățare flexibile și programe experimentale comune. Alte subiecte relevante au inclus recunoașterea performanței în predare, integrarea competențelor digitale și tranzițiile verzi în formarea profesorilor, precum și îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului academic pentru a sprijini carierele sustenabile și atractive. S-a evidențiat, de asemenea, rolul central al colaborării transnaționale și al incluziunii în construirea unor medii educaționale mai reziliente și inovatoare.

Keynote Speech: Lecții de inovare educațională și formare pedagogică a universitarilor - experiența alianței EC2U

Speaker: *Prof. univ. dr. habil Nicoleta Laura POPA, Prorector UAIC*

Prezentarea doamnei profesor POPA a evidențiat contribuția alianței în crearea unui campus european sustenabil și deschis, promovând multilingvismul, interculturalitatea și educația bazată pe dezvoltare durabilă. EC2U integrează opt universități și multiple inițiative, precum masterate comune legate de Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, institute virtuale interdisciplinare, și mobilități pentru studenți și cadre didactice. De asemenea, EC2U sprijină inovația prin pedagogii digitale, antreprenoriatul educațional, și predarea integrată cu cercetarea. Alte accente includ sănătatea și starea de bine în campus, educația pentru sustenabilitate și studii interdisciplinare despre pace și justiție, demonstrând un angajament puternic față de responsabilitatea socială.

Keynote Speech: Lecții de inovare educațională și formare pedagogică a universitarilor - experiența alianței UNITA

Speaker: *Prof. univ. dr. habil Irina MACSINGA, Prorector UVT*

Prezentarea despre Alianța UNITA, susținută în cadrul conferinței CDA 2024, a evidențiat inițiativele dedicate formării continue a cadrelor didactice universitare, cu un accent deosebit pe internaționalizare și învățarea pe tot parcursul vieții. Până în prezent, UNITA a dezvoltat o rețea extinsă de Centre de Dezvoltare Academică, reușind să organizeze sesiuni de formare pentru peste 900 de cadre didactice. Mai mult, pe lângă focusul pe internaționalizare și life-long-learning, în cadrul alianței se lucrează la realizarea de trasee educaționale flexibile, joint programs și o serie de programe care să ofere micro-certificări atât cadrelor didactice universitare, cât și studenților. Alte aspecte centrale au vizat promovarea pedagogiilor centrate

pe student, susținerea educației incluzive și integrarea instrumentelor digitale în procesul educațional. Lecțiile învățate din aceste inițiative subliniază importanța recunoașterii și certificării eforturilor profesorilor, utilizarea eficientă a resurselor comune, flexibilizarea curriculei și promovarea inovației educaționale, ca factori esențiali pentru transformarea și îmbunătățirea educației universitare.

Panel: Ce putem învăța din Alianțele Europene pentru a îmbunătăți formarea pedagogică a universitarilor?

Moderator: Prof. univ. dr. habil Marian D. ILIE (UVT)

Raportor: Asist. univ. drd. Alexandru CARȚIȘ (UB)

Paneliști: Prorector UVT: Prof. univ. dr. habil Irina MACSINGA; Prorector UVT: Conf. univ. dr. Mădălin BUNOIU; Prorector UB: Prof. univ. dr. habil Lucian CIOLAN; Președintele Consiliul de Orientare și Analiză Strategică (COAS) al UB: Prof. univ. dr. habil Romița IUCU; Prorector UAIC: Prof. univ. dr. habil Nicoleta Laura POPA; Decan FPSE-UBB: Prof. univ. dr. habil Adrian OPRE.

În cadrul acestui panel discuțiile au pornit de la 3 întrebări de reflecție:

- *Ce rol ar putea juca Alianțele universitare europene în organizarea și implementarea unui program de formare pedagogică inițială a universitarilor? Dar pentru formarea pedagogică continuă?*
- *Ce strategii am putea adopta pentru crearea de programe comune de formare pedagogică interuniversitare?*
- *Care sunt cele mai valoroase bune practici în Alianțele universitare pe care le reprezentați și ar putea fi integrate într-un program de formare pedagogică inițială a universitarilor?*

Panelul „Ce putem învăța din Alianțele Europene pentru a îmbunătăți formarea pedagogică a universitarilor” a avut drept obiectiv explorarea contribuției alianțelor europene la dezvoltarea și implementarea programelor pedagogice destinate cadrelor didactice universitare. Discuția s-a concentrat pe analiza bunelor practici, identificarea unor strategii de colaborare eficientă și pe posibilitățile de adaptare a acestora la specificul contextului românesc, având în vedere atât provocările existente, cât și oportunitățile oferite de colaborarea internațională.

Un prim aspect care a fost discutat a vizat rolul alianțelor universitare în facilitarea colaborării și schimbului de bune practici. Deși acestea susțin internaționalizarea și inovația, există riscul ca ele să fie percepute ca structuri elitiste, ceea ce ar putea conduce la crearea unui decalaj între universitățile care fac parte din astfel de alianțe și cele din afara alianțelor. Participanții au evidențiat necesitatea de a extinde beneficiile acestor inițiative la nivelul întregului sistem educațional, asigurând o mai bună incluziune și accesibilitate.

Dimensiunea internațională a fost subliniată ca fiind esențială în formarea pedagogică, iar accentul ar trebui să fie pus pe colaborarea transnațională și pe predarea bazată pe cercetare. Participanții la panel au concluzionat că această metodă, deși are potențialul de a spori credibilitatea și calitatea procesului educațional, este utilizată doar sporadic în contextul autohton. Totodată, discuțiile au evidențiat lipsa unui cadru de referință standardizat și integrarea insuficientă a tehnologiilor digitale, inclusiv a inteligenței artificiale, drept provocări

majore ce trebuie abordate pentru a sprijini modernizarea educației universitare și pentru a răspunde cerințelor actuale ale învățământului superior.

În ceea ce privește soluțiile propuse, s-a subliniat, în primul rând, importanța armonizării inițiativelor între Alianțele universitare, pentru a evita duplicarea eforturilor și pentru a facilita un schimb eficient de know-how. De asemenea, s-a propus ca universitățile din afara acestor structuri să poată beneficia de „pachete de formare” dezvoltate în cadrul alianțelor, reducând astfel percepțiile de elitism și oferindu-le acces la expertiza acumulată. Aceste măsuri ar putea contribui la extinderea impactului pozitiv al alianțelor asupra întregului sistem educațional.

Participanții și-au exprimat sprijinul pentru internaționalizarea formării universitare, propunând inițiative precum acceleratoarele pedagogice, menite să integreze metode inovatoare și să stimuleze implicarea activă a studenților. De asemenea, s-a subliniat importanța realizării unei hărți a specialiștilor din domeniu, care ar putea facilita semnificativ colaborarea atât pe plan național, cât și transnațional.

Pentru a îmbunătăți formarea inițială și continuă a cadrelor didactice universitare, s-a recomandat includerea unei dimensiuni transnaționale, care să favorizeze colaborarea internațională, echilibrarea între cerințele tehnologice și nevoile studenților și cadrelor didactice, precum și promovarea predării bazate pe cercetare, ca instrument cheie pentru creșterea calității procesului educațional.

Concluzii și recomandări generale

- România ar trebui să joace un rol activ în spațiul educațional european, contribuind cu bune practici și expertiză la inițiativele comune.
- Organizarea unui simpozion dedicat formării pedagogice, la Conferința EERA din Belgrad 2025, a fost propusă drept o potențială platformă de diseminare.
- Crearea unei rețele tematice pe tema dezvoltării academice (eng. *Academic development*) la nivelul ARCE dacă se vor identifica suficienți experți, iar dacă nu, la nivel mai general de mediu universitar (eng. *Higher education*) în care să fie cercetate direcții precum profilul de competențe al universitarilor, research-based teacher education, modularizarea și microcredentials, inovare pedagogică, formarea inițială și continuă a CDU etc.
- S-a subliniat necesitatea realizării unui profil unitar al cadrului didactic universitar, care să includă competențe pedagogice, digitale și transnaționale.
- Dialogul cu structurile europene ar putea deschide oportunități pentru implicarea experților români în viitoare inițiative de impact.
- Pentru a răspunde provocării ce ține de atragerea tinerilor în învățământul superior, trebuie analizate motivele reale pentru care tinerii nu sunt atrași de cariere academice. Este necesară o abordare proactivă care să răspundă nevoilor și așteptărilor acestor tineri.
- Recunoașterea și abordarea crizei identitare a cadrelor didactice universitare în contextul alianțelor de universități europene, inclusiv în ceea ce privește filosofia

predării și identitatea profesională. Este necesar un suport clar pentru adaptarea acestora la noile realități.

- Promovarea scrierii academice ca o metodă esențială de dezvoltare a gândirii critice și a aprofundării cunoașterii. Cadrele didactice ar trebui să includă această practică în formarea inițială și continuă.
- Sublinierea rolului cărților ca sursă de cunoaștere și suport educațional. A fost recomandată integrarea materialelor de calitate în procesul de predare, pentru a transmite nu doar informații relevante în sălile de curs/seminar/laborator, ci și valori.
- Încurajarea proiectelor educaționale care implică comunitatea și promovează știința participativă, consolidând legătura dintre universități și societate.
- Dezvoltarea și implementarea unor scenarii de formare pedagogică bazate pe dovezi și cercetări solide, care să răspundă nevoilor actuale ale studenților și profesorilor.
- Adaptarea coordonatelor pedagogice la noile standarde și cerințe europene, având în vedere internaționalizarea, inovația și colaborarea transnațională.
- Colectarea și valorificarea inputului generat în cadrul conferințelor academice și al dezbaterilor cu cercetători și practicieni cu rezultate remarcabile în domeniul cercetării și formării, în vederea sprijinirii elaborării unor politici educaționale și publice bine fundamentate, aliniate la nevoile și provocările actuale ale sistemului educațional.
- În linie cu scopul conferinței, ca follow-up, va fi propus un cadru conceptual și metodologic destinat organizării formării pedagogice inițiale și continue a cadrelor didactice universitare, în conformitate cu prevederile Legii 199/2023. Acest demers va constitui baza elaborării unui material de tip documentare a politicilor (eng. *policy brief*), care va fi ulterior direcționat către Ministerul Educației, având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării și implementării unor politici educaționale relevante și eficiente în ceea ce privește formarea inițială a cadrelor didactice universitare din România. Pentru conturarea cadrului conceptual au fost propuse următoarele repere majore:
  - elaborarea unui profil profesional dezirabil pentru profesia de cadru didactic universitar;
  - fundamentarea programelor de formare pedagogică a universitarilor prin analize de nevoi ancorate contextual, dar și în literatura internațională relevantă a domeniului dezvoltării academice;
  - învățământ universitar în context internațional și multicultural;
  - proces de învățământ universitar bazat pe dovezi;
  - dezvoltarea spiritului antreprenorial și inovativ al universitarului;
  - utilizarea tehnologiei în procesul de învățământ universitar;
  - respectarea autonomiei universitare;
  - promovarea colaborării interuniversitar, naționale și transnaționale (atât la nivelul alianțelor universitare, cât și în afara acestora);
  - definirea formării pedagogice inițiale și a celei continue a cadrelor didactice universitare;
  - abordarea modulară și flexibilă a programelor de formare;
  - utilizarea abordării pedagogice bazate pe microcredite.